

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szomaházy István

Cím: Kirakatok

Forrás: Magyarország

Osztályozás

Tárgy

659.1

Hely

Idő

"1921"

Személy

Bp.
(Hely)

1921 ¹²/₁₀
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Kirakatok

A pesti kirakatrendező valamikor művészszámba ment, mint szimpadi kollegája. A Nyugateurópát megjárt fiatal embert, aki a Szajna, a Themze, a Spree mellett tökéletesítette ízlését s tudását épp úgy értébeltek íthom, mint a nagy festőt vagy a nagy színészt. A kirakatoknak is meg volt régenle a maguk Reinhardija, aki nem sablon szerint dolgozott, hanem költészettel, fantáziával, mondhatnám intuícióval végezte a munkáját. A kirakat volt a családok, mely ötletességével a habozó járókelőt vevővé változtatta, mely a pénzt a legelzártabb zsekből is elővarázsolta, mely celtalan sétánk közben megfogott, elkábított és meghódított bennünket. A kirakatnézés, a nyárspolgárius bőkezűség, boldog óveiben, épp úgy hozzátartozott a dologtalan gazdagok napiprogramjába, mint a korzós vagy a tea mellett való emberszólás.

A pesti kirakat sohasem állt azon a színvonalon, mint a grabeni, a rue de Rivoli-i vagy a bond-street-i kirakatrendező-művész a bőke utolsó évtizedében, már akadt a virágzásnak indult magyar fővárosban. Ez a munka külön metiér volt, melyet a művésznék kijáró bőkezűséggel fizettek: nem a boltos, nem is a segéd végezte, hanem külön szakember, aki üzletből üzletbe járt, fantasztikus ízléssel csoportosította a legkívánatosabb árucikkeket, ügyes keze alatt mutatósabb és tőkéletesebb lett a selyemből

és a férfinyakkendő s munkája nyomán a legbujább festőket is megszegyenítő színhatások keletkeztek a tükörfényes ablakok mögött. De a pesti kirakat még az ő talentuma segítségével se jutott el a bécsi, a párisi, a londoni színvonalra, hogy ne is beszéljünk az ötlekeknek arról a pazarságáról, mely még folyton siető newyorki járókelőt is megállítja.

Az új pesti kirakat, a háboru után való, harminc évvel visszafejlődött a koldusszegény magyar fővárosban. A fiatal mester, aki valamikor fűgén rötta a pesti körutakat, rég elköltözött a boldog nagyvárosokba, ahol az élet igényei még most is túlhaladják a legnélkülözhetetlenebb mindennapi szükségleteket. Savanyuarcu kereskedők és unatkozó boltossegdek rendezik a kirakatokat, amelyek mindjobban lecsúsznak a tanyagasságokban közömbös kisvárosok színvonalára. Eredeti, ötletes és meglepő kirakatot ma már nem lát az ember Budapesten, még a régi, bíres üzletekben sem, melyek nálunk valamikor az előkelőséget és az eleganciát képviselték. Ingek, nyakkendők, harisnyák, gallérok, szalámirudak, konzervkatulyák, leölt baromfiak, elszomorítóan silány férfiöltözetek, poros zsemlyék, liáputi tojások, esetlen nő bluzok szürke és unalmas gyűjteménye ez, mely akkor sem gyujtaná föl a szenvedélyes kirakatnéző vérért, ha az árucikkekre aggatott céduák arányban is állának lezüllött anyagi helyzetével. Mily bánatos sovársággal gondolunk e fantasztíálanul elhelyezett tömegárak lát-

tára a délelőtti napfény aranyzuhatógában csillogó grabeni kirakatokra, a Rivoli-utca árkádjai aból ránk-mosolygó millió csecsebecsére, a regent-streeti ablakok színes pompájára, a sziporkázó tűzre, mely a nizzai, a montecarlói ékszeres-kirakatokban a szemünket elkápráztatta, a nápolyi csemegeüzlet megejtő látványosságára, mely a gyomorbetegét is éhessé teszi, a hollandi szivarosbolt fantasztikus művészi dohánypiramisaira, melyek távoli szigetek buja illatainak sejtelmével csiklandozták az orrunkat. Az ezeregyéjszakai csodák e világához képest mily szánalmasan szegény és szomorú a mai pesti utca, mely a Vastuskóhoz és a Fekete kutyához címzett boltok primitív korszakát juttatja a huszadik század világotjárt pesti sétálója észébe.

Bennünket, akik hajdan, a soha vissza nem térő mesék idején fiatal szívvel élveztük a világ szépségeit, akiket friss impressziók szellője üdített föl a ragyogó, idegen nagyvárosokban, fájdalmas nosztalgia fog el a jölet és a békés nyugalom szinboluma: a gazdag, ötletes, színekben pompázó kirakat után. Hol a művész, aki költészetet tud lehelni a harisnyák, üveg poharak és sajtok közé, aki ingyen látványosságokkal szórakoztatja a pénztelen járókelőt, aki a maga egyéniségének könnyed derűjét tudja megcsillogtatni még a prózai árucikkek fölött is? A kirakat is lezüllött, mint az emberek, akik karikás szemükkel mostanában a tüköruvegek előtt megállanak. Szomaházy István.